REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 239. Brașov, Luni-Marți 30 Octomvrie (12 Noemvrie). 1907.

Concurența la împăciuire.*)

(Un răspuns.)

II.

Spre a ne câștiga o ideă clară și temeinică despre ceea ce însemnează încercări de înțelegere și apropiere între Români și Maghiari, e de lipsă să ne dăm seamă de următoarele:

Se zice că independiștii și 48-iștii vreau azi înțelegerea și apropierea. Vom rămânea deci, în aprecierea raporturilor dintre ei și noi, la periodul ce ne desparte de 1848.

In acest lung period kossuthiștii n'au învățat nimic, deși tocmai la 1848 ei au trebuit să facă amare esperiențe față cu popoarele conlocuitoare nemaghiare, cu cari nefiind în stare a se înțelege și a se împăca, au fost nevoiți a încrucișa spada. Până în ziua de azi kossuthiștii maghiari — căci de aceștia vorbim, nu de trena lungă a partidului lor compusă din transfugii și renegații de tot soiul — nu-și pot da samă de adevăratele cauze, care i-au învrăjbit cu naționalitățile și îndeosebi cu Românii. Nu-și pot da samă unii, fiind-că în adevăr au rămas până azi tot ignoranții dela 1848, ear alții, cari stau în fruntea partidului, fiindcă, deși ar fi în stare să vadă și să judece mai cum se cade, nu voesc s'o facă, fiind deoparte prea slabi de a-și stăpâni patimele și relele deprinderi, de altă parte fiind prea încrezuți că slăbiciunile și nemernicia presupușilor lor dujmani însăși va face de prisos cu timpul ca ei să nu aibă trebuință nici decât de puțină stăpânire, ori chiar abnegare de sine în interesul patriei.

Bărbați ca săcuiul Ugron, cari au tupeul s'o spună pe față, că da, recunosc că Românii au drept a se plânge că cutare lege nu se respectează și nu se execută, că s'ar și învoi ca ea să fie respectată și executată, însă aceasta nu se poate până ce Maghiarii nu vor fi stăpâni peste armata comună, dobândind limba de comandă maghiară.

De patruzeci de ani, de când avem fericirea — a fi cârmuiți de guverne constituțiunale unguresti, tot cu apucături de acestea au venit când unii, când alții, spre a ne spune și declara mereu, că ei vor să se împace cu noi, s'avem numai răbdare până se vor mai consolida stările create prin dualism. Pe când Românii transilvăneni protestaseră în contra fuziunei forțate a Ardealului cu Țeara Ungurească și reprezentanții Românilor din Bănat și Ungaria sprijiniseră în dietă acest protest, Francisc Deak scria către contele Nicolae Bethlen, în revista acestuia: „Ceea ce mai este de regulat între noi (Maghiarii) și între Români are să se facă în înțelegere reciprocă". De atunci Românii au tot așteptat — înțelegem aici pe Românii aceia cari n'au avut nici odată concepte clare de ceea ce va să zică „națiune și drepturi naționale" — să vie împărăția înțelegerei și a împăcărei, dar au așteptat zadarnic. Cea din urmă încercare de împăciuire, căreia i s'a dat și un fel de formă exterioară, a fost făcută de răposatul ministru-președinte, conte Lonyay, la 1872. Vre-o patru fruntași ai Românilor dintre Arhiereii și inteligenții mireni fuseseră rugați de guvern să-i expună într'un memoriu postulatele Românilor. Ca toate actele de acest soiu, memoriu fu pus *ad acta*, iar trei ani după aceea veni Tisza Koloman și făcu un sfârșit brusc și crud veleităților de înțelegere, declarând războiu naționalităților pe toată linia.

Sub regimul lui Tisza a crescut tot mai mare buruiana șovinismului nesăbuit. Sub sistemul lui a început să se introducă sistematica prigonire a așa numiților agitatori, de cari erau priviți toți opozanții, adecă toți câți nu erau mulțămiți cu starea de lucruri, și cu isprăvile guvernului. Față cu clerul și cu prelații noștri, Tisza a fost mai cu cruțare și mahiavelismul său își pusese ca țintă de a-i câștiga pe bisericani pentru guvern și a-i aduce în conflict tot mai mare cu opoziția națională română, care era în creștere.

După înființarea partidului național român și după proclamarea solidarităței naționale române, Tisza Koloman pusese toate speranțele guvernului în acțiunea arhiereilor noștri români. Cât de mare a fost presiunea, se poate vedea și din circulările episcopești ce s'au lansat la provocarea guvernului pe timpul acela, ca și mai târziu, în contra celor fără chibzuială și cumpăt, și lipsiți de patriotism din sânul nostru. Dar, dacă Tisza Koloman a crezut vr'un moment, că va găsi și între Români espiscopi renegați ca printre Slovaci, s'a înșelat amar. In periodul dintâi al regimului său Archiereii noștri încă nu căzuseră în disgrație la curte. Cauza că în cele din urmă au fost mustrați și dăscăliți de Majestatea Sa la recepțiunile de pe la manevre, a fost în primul rând opoziția energică ce o pornise partidul național român, ear meritul în privința aceasta îi revine în mare parte lui Tisza însuși. In situațiunea aceasta, fiind dată presiunea cea mare dela guvern, s'a întâmplat apoi o nouă încercare de înțelegere intre Români și Maghiari, care însă se poate considera mai mult ca o încercare desperată făcută de către câți-va din Arhiereii noștri în unire cu Ilustritățile noastre din Budapesta la anul 1884, ca să arăte și să dovedească atotputernicului ministru-prezident, că eată toate se încearcă și se fac după dorința guvernului pentru salvarea „patriotismului" între Români! Aceștia proclamaseră înființarea partidnlui „Viitorului", al căruia program culmina în postulatul — ce e gata să-l împlinească și Ugron Gabor după ce va fi eluptat limba de comandă maghiară — postulatul executărei legei naționalităților. Se zicea că Tisza Kalman stă la spatele acestui partid, dar când partidul s'a „jelentuit" ministrului-președinte, acesta i-a spus fără jenă, că n'are nici timp nici dispoziție de a întra în negocieri cu el asupra legii naționalitățiior. „Viitorul" cu aderenții săi, a suferit în urma aceasta un groaznic naufragiu. Elementele, zise moderate, s'au retras ca melcii în căsuliile lor și au rămas pe teren numai „ultraiștii" și „ultraismul român", „intransigenții" cari nu vreau să înțeleagă ideia de stat ce o desfășura sistemul Tisza, fanaticii membrii ai conferențiler naționale române, al căror patriotism nu știa decât să pună bețe în roate marelui înainte mergător și propovăduitor al sistemului de maghiarizare.

In anul acesta din urmă de toate se vorbea numai de înțelegere și împăcare nu. Și dacă partidul național ar fi perseverat pe calea pe care a pornit, altfel ar sta de sigur azi lucrurile în chestiunea noastră națională.

N'a plăcut însă zeilor solidaritatea ideală a Românilor noștri proclamată la 1881, și așa au hotărît să inventeze toate năzbutiile spre a băga calul troian al frățietății și împăciuirei cu Maghiarii și în cetățuia partidului nostru național, abia construită în grabă cu întrebuințarea metodei de fortificație pasageră.

---

*) A se vedea nr. 236 al „Gaz. Trans." din 1907.

Revizuirea regulamentului. Sâmbătă a fost iarăși consiliu ministerial, la care au luat parte și prezidenții camerei, pentru a lua înțelegere cum trebue *aplicat* regulamentul față de Croați. De revizuire se cam feresc — și, după esemplul dat, în adevăr e de prisos.

De almintrea ziarele serioase, ca »P. L.« sunt de părere că e de preferit ori ce revizuire, decât o esplicare volnică a regulamentului, prin care joc imoral scade mult demnitatea parlamentului.

Cazul de imunitate al dep. Vaida, comisia îl va aduce, prin raportorul său, în zilele acestea înaintea Camerei. Prin o judecată dreaptă, guvernul speră să se mai domolească puțin naționalitățile — zic ziarele maghiare.

Deputații slovaci au lansat un apel către sindicatele socialiste și către toți libercugetătorii, cerându-le sprijinul să nu se mai poată întâmpla cazuri ca la Cernova — este informat »Alk.«

Episcopul sârb din Vârșeț, Zmejanovici, aspirant cu cele mai bune nădejdi la scaunul de patriarch, a fost zilele trecute în cameră și a făcut vizită premierului. Spunea unui ziarist: »pentru politica lor patriotică, sârbii radicali sunt vrednici de sprijinul kossuthiștilor.« El însuși declarase, nu aspiră la scaunul patriarchal, fiindcă acolo e lipsă de un om cu braț țare având a isprăvi o grea muncă de curățire.

Croații. Din tratativele banului Rakodczay cu primul ministru ungar, a transpirat știrea că dieta croată va fi convocată pe mijlocul lui Decemvrie. Banul sperează să poată aduce iarăși în viață vechiul partid unionist, numit național. Pentru posturile șefilor de secție își are deja designați oamenii săi, clubul croat însă amenință a scoate la iveală grele afaceri compromițătoare ale acestora.

Criza ministerială în Austria. Monitorul oficial publică modul de reconstituirea cabinetului. Maj. Sa monarchul a primit demisiunea miniștrilor Auesperg, Prade, Forst și Pacak și a numit pe deputatul Fiedler ca ministru al comerțului, pe deputatul Ebenboch ministru al agriculturei, pe deputații Gessman, Peschka și Praschek miniștri fără portofoli. Cu această ocasiune Maj. Sa a conferit d-lui Auersperg crucea ordinului Leopold, d-lor Pacak, Prade și Forst crucea de fier de cl. I.

Banca austro-ungară a ridicat scontul cu un procent întreg. Va să zică de la 5%—6%.

Tratativele dintre Serbia și Austro-Ungaria. Ministrul de finanțe al Serbiei, Paciu, a cerut de urgență guvernului său instrucții statistice asupra exportului Serbiei. Dezbaterile de până acum n'au dus la rezultate favorabile și sunt temeri că Serbia nu va putea nici acum să închee convenția comercială cu Austro-Ungaria.

Corespondența din Budapesta.

Protestul Croaților. — Idile parlamentare. — Un deputat naționalist pentru limba Croată. — Un truc primejdios. — Wekerle pe Olimp.

— 9 Noemvrie.

In scrisoarea adresată prezidiului, de către clubul croat, în care se protestează în contra executării volnice a regulamentului Camerei, sunt două puternice argumente. Intâi sunt citate mai multe cazuri de precedență, când Iusth a permis, și a accentuat însuș dreptul croaților de a vorbi în limba lor la regulament. Adoua oră, faptul că se poate vorbi croățește în delegații, și la interpelații, dovedește că acest drept nu e limitat la anumite afaceri, nici în timp, în loc.

Și cu toate asta ce s'a întâmplat cu acest *protest*? A fost prezintat Camerei astăzi, înainte de ordinea zilei, și hotărârea Camerei — *l-a trecut la dosar!*

Bine înțeles Croații nu pot lăsa să se facă mușama un drept cardinal al lor, fără de care, de-altfel, obstrucția li este aproape imposibilă. In ședința de azi au început iarăși, câțiva, a vorbi croățește la regulament; firește, din grija prezidentului câteva cuvinte abia. Luni, vor provoca asemenea o discuție înaintea ordinei de zi, tot pentru asta.

Gravaminele lor, de drept public, sunt mai multe. Cea mai nouă apucătură a prezidenților este să le suprime cuvântul pentru interpretarea greșită a relației în care este Ungaria cu Croația. Bunioară nu le permite a se numi »delegații« dietei croate ci numai așa: »deputați croați«. Și altele o grămadă, cari chestii de drept public vor trebui lămurite odată, — ceia ce desigur nu se va face în bună înțelegere. Șanse noi de luptă!

De-almintrea coarda e veche, numai cântecul e nou. Coaliția maghiară încă nu de mult a cântat pe ea marșurile cele mai furioase!

*

In ședința de Vineri, când s'a încins discuția pentru dreptul de limbă al Croaților, acesta a fost sprijinit și de d. *A. Vlad*. Asta le mai trebuia patrioților, ca să li se întărească convingerea în »conspirația trădătoare a naționaliștilor cu Croații«. Nu este fără interes a reproduce detaiat ce-a spus d. Vlad.

»Voi lămuri chestia numai din raportul dreptului. Cei ce luaseră cuvântul înaintea mea, au amestecat în discuție raporturi de practicitate și de politică, iar a ne lăsa conduși de acestea în explicarea legilor, nici când nu va aduce rezultate. Fără îndoială, dreptul de limbă al croaților este normat numai în art. XXX, 1868. (Bozoky: Și în art. XLIV, 1868!!). In chestiile croate alte baze de drept nu avem. Toate legile aduse mai târziu, ca legea naționalităților și art. XXXIII, 1874, despre dreptul electoral, sunt în vigoare numai pentru Ungaria propriu zisă, căci art. XXX, 1868, spune expres, că aceasta lege fundamentală se poate schimba numai în felul

cum s'a creat, va să zică cu înțelegerea ambelor părți, — ceia ce nu s'a făcut însă așa, cu legile citate, deci ele nu pot fi baze de drept în chestiile croate.

Acuma, dacă *legea* nu poate schimba situația de drept a Croaților, cu atât mai puțin poate s'o facă asta regulamentul camerei! Fără de asta, nu cunosc un singur paragraf al regulamentului, care ar fixa când pot uza de limba lor Croații, și când anume nu. Chiar dacă s'ar găsi un astfel de paragraf, el n'ar avea putere de drept, căci prin un regulament nici când nu se poate schimba legea, o lege fundamentală chiar, a cărei schimbare este legată de anumite condiții! — Greșala presidentului este deci vădită. Dreptul Croaților nu se poate pune la îndoială. Indată ce vom face chestie politică, îndată ce vom afirma, că acest drept neîndoelnic se poate practica numai dacă nu vine în coliziune cu dreptul altora, am părăsit baza legală... (Ugron: Nu sunt drepturi absolute!) am decretat prin asta că dreptul clar. este un drept, ce nu se poate practica necondiționat«.

Cetitorii vor putea găsi aici și câteva teze drept, ce se agită zilnic în politica mare.

*

Iată câteva grațiosități din ultima ședință. In lipsa de lirism antic le numim grațiosități, cu toate că în Azia (nu cea mică!) poate și astăzi le zice »idile«.

Se votează, nominal, asupra proiectului de indemnitate. Ministrul croat, Iosipovich, votează, firește, *pentru*. Croații râd în bajocură: »singurul — dar *nu* dintre noi!« Ugron nu se poate răbda: Crede a le fi răspuns bine zicând:

»Măgarilor! — Nu știți că ministrul numai »da« poate zice la vot.

— Alta.

Se hotărește prin sorți, care literă să înceapă votarea. S'a tras litera V.

»*Vae victis*!« face haz stânga kossuthistă.

Dar și naționaliștii au un răspuns.

»*Wekerle várjon*!« — Să-și pună pofta 'n cui Wekerle!«

*

Momentele mai însemnate din *ședința de azi* (*Sâmbătă*) au fost propunerea lui Ugron, la titulă, ca îndemnitatea să se dea pe șease luni, nu numai pe patru cum s'a prevăzut la început. *Toată opoziția* a grăbit să protesteze în contra acestei apucături, neobișnuite în uzul parlamentar. *Lengyel Z.* s'a mirat de ce un deputat și nu guvernul cere prelungirea asta? Bănuește planuri ascunse ale guvernului: ridicarea contingentului și altele, căci de mica ceată a naționaliștilor și Croaților nu poate avea teamă o majoritate așa de impunătoare. *A. Vlad* protestează în numele clubului naționalist. Schimbări esențiale — spune — nu se pot face. Ministrul să retragă acest proiect și să prezinte altul pe 6 luni. Pe semne, guvernul de obstrucție *maghiară* se teme, căci față de nemaghiari are metode speciale, cum au arătat... (Presidentul îl chiamă la temă.) Din partea Croaților protestează *Lorkovici* și *Supilo* care spune că pe calea asta se poate da îndemnitate și pe 2 ani.

Numai decât s'a sculat *Wekerle* și a răspuns la toți deodată. Persiflează pe Lengyel Z. și îl asigură că guvernul nu pregătește nici o surpriză pe 1908. Vrea însă apărare în contra obstrucției, care s'a dovedit în zilele acestea chiar de »tehnică«!!! Pe Vlad îl face naiv, și închee: dacă naționaliștii n'au încredere și de aceia nu votează, eu asemenea n'am încredere în ei, și tocmai de aceia *cer* să votați!«

Croații au cerut iarăși votare nominală, amânată pe ședința de a doua zi. S'a iscat pentru asta și puțină gălăgie, în care *iarăși s'a suprimat cuvântul la trei croați*, fiindcă vorbeau în limba lor la regulament.

*

Wekerle a mai avut astăzi binișor de lucru. L'a isprăvit cu obișnuita lui atitudine de dictator, ori de zeu Olimpic cum s'ar zice. El nu e mănușat și nu e fin nici cât de puțin, dimpotrivă foarte agresiv. Satira, care stârnește râs, este arma lui plăcută de a-și încuraja partizanii. Este ceva în ținuta asta din firea politistului, ori a sergentului de husari, care strigă: rajta! — Cu deosebire la interpelații se poartă așa.

Astăzi a răspuns la vre-o cinci. Intre altele în locul ministrului de comerciu, *la vechea interpelație a lui Vlad, pentru detragerea debitului postal ziarului »Courrier Européen«*. A zis numai atât:

»Cred că însuși interpelantul s'a convins de atunci, câte și mai câte motive adânci am avut pentru asta. Acuma repet un singur motiv. In acel ziar apar lucrări ce vatămă adânc interesele statului maghiar și cari sunt împotriva cinstei private, nu numai în contra unei corecte ținute politice. I-s'a detras deci debitul!« (Aplauze vii. O voce: trebue să fim și mai aspri!)

A răspuns asemenea interpelației lui *Surmin* și *Vlad* de ce nu se permite asociarea funcționarilor dela căile ferate croate. Răspunsul se poate ști înainte:

»Guvernul a făcut bine ce a făcut«.

Adunarea societății pentru fond de teatru român în Cohalm.

Primim spre publicare următorul apel:

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român își va ținea în est-an adunarea generală în Cohalm în zilele de 4/17 și 5/18 crt.

Imprejurările nefavorabile pentru desvoltarea noastră din acest cerc în trecut, nu ne îndreptățesc a-ne încumeta să găzduim o astfel de ilustră societate. Manifestațiunile mai recente însă a-le vieții noastre publice, să vede, au îndemnat pe conducătorii acestei societăți, să ne cerce ospitalitatea.

E o onoare aceasta pentru întreg cercul nostru, care însă ne pune la grea încercare voința și putința noastră.

Afară de preoțime și învățătorime, puțini membrii mai numără inteligența acestui cerc. Să știe însă, că mult pot face și puțini buni împreună. Pe lângă puțină bunăvoință, mai luând în ajutor și concursul poporului nostru, care este într'o stare materială destul de înfloritoare, sperăm a-ne putea achita în mod destul de demn de datorința ce ni-se impune.

Să folosim deci ocaziunea pentru a ne prezenta în număr cât mai mare — inteligență și popor — la aceasta adunare și să nu pregetăm a jertfi obolul nostru pe altarul Thaliei române.

După prezentarea și manifestarea noastră ni-se va măsura și cinstea din partea acelor, pe cari îi primim precum și din partea streinilor.

Subscrisul comitet aranjator face un apel călduros către întreg P. T. publicul român din acest cerc, rugându-l a-se prezenta în număr cât mai mare la adunare și a se înscrie cât mai mulți de membrii.

Spre orientare, alăturăm o listă pentru înscrierea de membrii, pe care fiecare o va lăsa să circuleze în cercul cunoscuților săi, și care listă, împreună cu suma încasată, rugăm să se administreze, până imediat înainte de adunare domnului Ioan Buzea casar la banca »Economia« în Cohalm.

Asemenea alăturăm și o programă a festivităților.

Cohalm, în 27 Octomvrie (9 Noemvrie st. n.) 1907.

Comitetul aranjator: *Titu V. Ghiaja* m. p., protopresbiter, președinte. *Ioan Bercan* m. p., v. președinte. *Dr. George Drimba* m. p. controlor. *George Fuciu* m. p., secretar. *Ioan Buzea* m. p., cassariu.

Cronica din afară.

Roosewelt nu mai candidează la presidenție. Ziarul »Times« află din Washington că după reîntoarcerea sa din vacanță președintele Roosewelt a declarat unor amici ai săi că nu va mai candida pentru a treia oară la presidenție, și că a renunțat și la vechiul său plan de a se alege în Senat. Roosewelt s'a declarat în contra unirei republicanilor cu partidul Hearst.

Chestia succesiunei la tronul Olandei. Fostul ministru olandez Wanhouten se ocupă într'un articol cu chestia succesiunei la tronul Olandei pentrucă regina Wilhelmina nu are puterea de a indica un moștenitor. Articolul arată că viitorul Olandei e republica și că Constituția trebue schimbată. Pentru a se evita republica trebue găsit un moștenitor. Poporul olandez nu are antipatie față de Germani, dar cu toate acestea nu voește un principe german pe tronul Olandei. Persoana succesorului tronului nu poate fi aleasă de regina Wilhelmina, ci de popor.

Poarta și activitatea bandelor. Poarta a protestat din nou la Sofia și Athena în contra reînoirei acțiunei bandelor. La Uesküb s'au făptuit de curând noui asasinate.

Chestia marocană în conziliul de miniștri francez. In conziliul de miniștri ținut alaltăieri la Eliseu ministrul Pichon a anunțat că situațiunea generală din Maroc permite intrarea în Franța a contratorpiloarelor și a patru crucișătoare. Misiunea d-lui Régnault la Rabat continuă a fi satisfăcătoare. Ministrul a obținut mai ales de la Sultatan toate garanțiile pentru executarea leală a acordului în ce privește frontiera marocană.

Deschiderea Dumei. Ședințele nouei Dume se vor ține în sala George a palatului de iarnă. Discursul tronului va fi cetit de către președintele Dumei, Aximov. Primul ministru Stolypin a fost Sâmbătă la Peterhof, unde a conferit cu Țarul asupra textului discursului tronului. Mesagiul a fost apoi redactat de Stolypin și de secretarul de stat Kaneef.

ȘTIRILE ZILEI.

— 29 Octomvrie v.

Procesele de presă merg strună. In 19 Novembrie se va pertracta procesul de presă, intentat redactorului responsabil al »Tribunei« pentru articolul »Dușman al culturii«, iar în 25 Nov. se va pertracta procesul de presă intentat aceluiași redactor, pentru publicarea adresei de aderență, trimisă de colonia română din Viena dep. Dr. Vaida, când cu scoaterea sa cu forța din parlamentul ungar.

In 12 Nov. n. se va desbate la curtea cu jurați din Cluj, procesul de agitație, intentat redactorului revistei »Țara Noastră« dl Octavian Goga, pentru publicarea articolului »Poveste de jale« din »Țara noastră«.

In 19 Nov. n. se va desbate la tribunalul din Sibiiu, procesul intentat tot dlui Goga, pentru publicarea articolelor: »Țineți-vă portul«, »Soboarele bisericii«, »Cum să vorbim« și »Cum să scriem« din »Țara noastră«.

Zilele aceste a fost ascultat la poliția din Sibiiu, dl Oct. Tăslăuanu redactorul revistei »Luceafărul« pentru publicarea mai multor articole.

Membri în congregațiunea comitatului Selagiu, după cum cetim în »Gazeta de Duminecă«, au mai fost aleși încă patru membrii în cercul Bicaz în persoanele dlor Ioan Lengyel, Ioan Bruchental, Dionisiu Pop și Alexiu Deac. Astfel numărul membrilor români aleși la recentele alegeri, este de 33. — Fără îndoială, o știre îmbucurătoare.

Bestialități »Tribunei« îi se scrie din Satulung-Chioran următoarele: Astăzi înainte de prânz (6 Noembrie) în comuna Tersig din apropiere s'au strâns zăloage pentru dare cu doi jandarmi din Hossufalău, — la un biet om. Voind să între ca să-i ducă hainele de pe pat, bietul om a stat în ușa casei cu mânile încrucișate pe piept, și a zis executorului și jandarmilor: In casă mea nu intrați, căci nu vă las, dar duceți din grajd vite, boi, vaci, ce voiți! La asta un jandarm i-a răspuns cu baioneta, înfingându-l în pântece, încât baioneta a ieșit la spate și omul a căzut mort la pământ. Terorizmul e îngrozitor.

Cernova și Hlinka. Unul dintre răniții gravi din Cernova, dus la Budapesta, a murit acolo în spital. Inmormântarea i se va face cu mult alai. Sindicatele socialiștilor slovaci din capitală, vor lua parte în corpore. Deputații slovaci asemenea, depunând o cunună pe sicriu și rostind careva dintre ei cuvântarea funebră.

In vreme ce cauza slovacă este așa de cald îmbrățișată de connaționalii lor din Austria — preotul Hlinka va ceti o conferență și în Viena! — Iată ce scrie pretorele Pereszlényi în un ziar de provincie:

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cel din urmă dintre Șerpii-Negrii.

(Nuveiă).

(Fine).

In sfârșit clopoțelul sună. Șase aprozi, cu cisme de lac, apar și se râuduesc, trei câte trei, în fața grajdurilor. Printre ei, un cal, fără zăbale și fără șea, intră în galop, urmat de un întreg nor de tulpane, flude și panglici. E Lina, amazoana. In vreme ce, în cântul muzicii, ea se dedă la exerciții meșteșugite, speriată de marea ei frumusețe, tânăra Mathilda, fata unui berar din strada Oputina, se apleacă la urechea tânărului funcționar Floss, din aceiași stradă, și-l întreabă încet, de nu cumva a încetat de a o mai iubi la vederea acestei frumoase femei.

In vremea asta calul galopează suflând ca o locomotivă, bicele trosnesc, clownii, cari ieșiseră în urma amazoanei, sbiară și-și cârpesc palme unul altuia. O lumină: amazoană a dispărut! Publicul strigă bravo! Priveliștea, e cu drept cuvânt răpitoare! Unii socotiau chiar că cel dintâi număr n'a ținut destul!

Lumea începu dară să aștepte nerăbdătoare punctul al doilea, al Uliului-Negru.

»Șeful! regele« — răsună printre privitori. Nimeni nu mai bagă în seamă pe clowni și maimuțăriile lor. Toți privesc la aprozii, cari aduc capre de lemn și le așează în cele două margini ale arenei; pe când ei așază acolo o sârmă, muzica încetând cu al său *Yankee Doodle*, intonează aria tristă a comandorului, a lui *Don Juan*. Deodată o fâșie roșie de foc bengalu se îndreptează spre arenă și aruncă peste privitori o lumină vie. In mijlocul acestei lumini va apărea regele Șerpilor-Negri. Dar iată că e d. Dean acel ce se ivește întâi. El salută și roagă foarte umilit pe onorabilii domni și pe frumoasele doamne să fie liniștiți, să nu aplaude și să păstreze o tăcere desăvârșită, căci regele este foarte indispus și mai sălbatec ca oricând.

Aceste vorbe ale directorului produseră asupra auditorului un efect mai mult neplăcut. Lucru curios! Aceiași oameni cari, cincisprezece ani mai înainte, sugrumaseră pe locuitorii din Shiowatta, se simțiau neliniștiți acuma. Abia a trecut un minut, când frumoasa Lina își execută în fața lor punctul său atrăgător. Ei erau foarte bucuroși de locul ce-l aveau în față, de unde se vedea așa de bine. Acuma, ei priviau cu groază spre locurile mai ridicate ale circului, și începură a socoti că jos e înăbușitor.

Dar, în cele din urmă, regele acesta i-și mai amintește ceva? N'a fost crescut el oare, de mic copil, în trupa d-lui Dean, compusă numai și numai din Germani? Și și-ar mai putea aduce aminte? Nu, e cu neputință, de necrezut. Societatea, cei cincisprezece ani de circ, darurile, aplauzele îi vor fi îmblăzit fără 'ndoială caracterul sălbatec.

»Shiowatta! Shiowatta!« Da, ei sunt Germani și locuesc, departe de țara lor, un pământ care nu e al lor. Dar mai întâi, la această patrie, nu se pot gândi mai mult decât le iartă afacerile; și apoi trebue mai înainte de toate să mănânci! Astea, nu-iașa? trebue să le înțeleagă un cetățian tot așa de bine ca și un ultim coborâtor din Șerpii-Negri!

In vremea acestor frumoase gânduri, se auzi în grajduri un fluerat ascuțit și sălbatec, și numai decât după aceia regele, așteptat cu atâta neliniște, apăru. Publicul murmură pe înăbușite: »E el! e el!« Apoi se face o tăcere de moarte. Singure focurile bengalice foșnesc ușor. Toate privirile se îndreptează spre șef, care are să joace pe mormintele părinților săi. Intr'adevăr, Pielea-Roșie e demnă de privit: e mândru, cum poate fi un adevărat rege. O manta de armelin alb îi acopere trupul semeț și sălbatec, care seamăna cu acel al unui tigru, și figura sa cioplită în arcună, aduce cu un cap de vultur, în care ard, liniștiți și rece, doi ochi cobitori.

El privește publicul, ca și cum ar căuta o victimă. E înarmat până în dinți. Pe cap îi sboară pene; la cingătoare, o săcure și un cuțit de jupuit; în mână, cu toate aceste, în loc să aibă un arc, el ține o prăjină de cumpănă.

Repezindu se în mijlocul arenei, scoase strigătul de războiu al Pieilor-Roșii. Doamne! ăsta era chiar strigătul Șerpilor-Negri! Acei ce luaseră parte la măcelul din Shiawatta, își aminteau foarte bine acest sbierăt înspăimântător, și cu toate că, acum cincisprezece ani, n'ar fi avut teamă de o mie de voci de acestea, acum începură a asuda și a sufla cu sgomot la glasul unuia singur.

Directorul se apropie de șef și-i zise ceva cu un ton blând, spre a-l liniști oare-cum. Și fiara presimți de sigur biciul, căci, într'o clipă el fu pe sârmă și începu a merge îndreptând prăjina. Firul se lăsă sub picioarele sale și adesea devine nevăzut. Atunci Pielea-Roșie pare a umbla în aier, aci coborând, aci urcând, par'că niște munți în aer.

Brațele sale întinse înainte par niște aripi uriașe. Se clatină și cade!... Nu, e în picioare! Un bravo scurt scapă oare-cui și se stinge numai decât. Fața șefului se întunecă din ce în ce și ochii săi îndreptați spre lămpi, aruncă flăcări tot mai amenințătoare. Circul este în prada unei spaime, care îți strânge inima, dar tăcerea este adâncă mereu.

Deodată șeful se oprește pe sârmă, privește iarăși la public și începe de-odată un cântec de războiu.

Lucru curios! el cântă nemțește. A uitat așa dar limba maternă, limba Șerpilor-Negri! De altfel nimeni nu bagă în seamă aceasta, fiindcă cântecul însuși e curios. Dar ce cântec să fie acela! Ai zice urletul jalnic al unei fiare, întretăiat de

»Mişcarea nu se poate înăbuşi decât cu puterea. Alt chip nu e, ci să se trimită miliţie pe capul satelor, şi pe vremuri de acestea când viata şi aşa e foarte grea, căci toate sunt scumpe, o să le treacă Slovacilor pofta de agitaţie şi rebeliune.«

»Trebue schimbată şi legea penală. Cel care propagă ideia naţionaliste, trebue pedepsit nu cu temniţă de stat, ci cu temniţă grea. Trebue osândit la pierderea oficiului«...

Pentru nenorociţii din Cernova a dăruit şi Andrassy 1000 cor. Pe pretore însă nu-l va suspenda din post. Aşa e »virtus«-ul maghiar. Rade ţiganului o palmă câptuşită cu o bancnotă.

Consistoriul archidiecezan din Sibiiu recomandă prin nota Nr. 11077 bis. clerului şi învăţătorilor din archidieceză spre procurare prea instructiva broşură »Alcoholizmul« serisă de dnii Dr. Isidor Marcu, canonic metropolitan şi Ştefan Roşian, spiritual şi profesor în Blaj.

Demonstraţii contra ministrului Wekerle. Din Viena se anunţă, că studenţii slovaci hotărîseră pe Sâmbătă o demonstraţie în contra primului ministru Wekerle, care urma să sosească Sâmbătă seara acolo. Numeroşi studenţi cehi, slovaci şi români s'au adunat în două restaurante în apropiere de Burgteater. Poliţia observând însă pregătirile a întărit paza, zădărnicind demonstraţia.

Banca Naţională a României, a urcat dobânda la 8 la sută şi contra efecte la $8^1/_2$ la sută.

Chestia despăgubirei proprietarilor români din România. Ziarul »La Roumanie« anunţă că guvernul român a luat o hotărîre, în ce priveşte despăgubirile ce urmează a se acorda proprietarilor devastaţi. Pagubele au fost evaluate, zice »La Roumanie«, la 30 milioane lei. Guvernul va acorda 50 la sută din această evaluare. In acest scop se va deschide un credit de 15.000.000 lei.

Invenţia unui căpitan român. Nevoile clasei de jos şi scumpirea lucrurilor de prima necesitate au făcut pe căpitanul Castano, din Bucureşti, să se gândească încă de acum câţiva ani la un mijloc eficace, pentru a înlocui lemnele şi cărbunii. Studiind mereu această chestiune, căpitanul Castano a construit un aparat, pe care perfecţionându-l din ce în ce, a reuşit să rezolveze această chestiune. Acelui aparat dsa i-a dat numele de aparatul de încălzit »Mima« şi funcţionează cu un lichid numit »Mimalină«. La conferinţa ţinută Sâmbătă, dl Castano a făcut şi experienţe cu aparatul în chestiune şi rezultatele au fost cât se poate de satisfăcătoare. După datele pe cari le-a dat celor asistenţi, reese că puterea calorică a aparatului este de 19.500 calorii; producând căldura de două ori şi jum. mai mult decât orice cărbune şi de 5 ori mai mult de cât lemnele. Ca consumaţie nu consumă mai mult pentru o singură încălzire a unei sobe de cât 250—300 grame în timp de 25 minute. In timp de o oră, consumă 1 litru de »Mimalină« care costă foarte puţin, cam la 4 centime litrul, ceeace face, ca o încălzire să coste o centimă.

Invenţiunea aceasta în adevăr frumoasă, a făcut pe cei asistenţi să felicite pe inventatorul român şi să-i ureze reuşită deplină.

Aviz. P. T. Domnii, cari vor binevoi a participa la adunarea generală a »societăţii pentru crearea unui fond de teatru român« ce se va ţinea în Cohalm, în zilele de 4/17 şi 5/18 Novembre c. şi doresc a avea cvartire, să se adreseze domnului George *Fuciu*, contabil la »Economia« în Cohalm (Homorod—Kőhalom), cel mult până Vineri dimineaţa în 2/15 Novembre c. Cohalm, în 9 Novembre 1907. Comitetul aranjator.

Principesa moştenitoare a Germaniei, a dat naştere alaltăieri, unui principe. Principesa Cecilia, s'a căsătorit la 6 Iunie 1905, cu prinţul moştenitor Wilhelm şi la 4 Iulie 1906 a dat naştere primului ei fiu, prinţul Wilhelm Frideric.

Promoţiune. Din Budapesta ni se scrie: In 9 Nov. n. a fost promovat de doctor în medicină la universitatea de aici dnul Dumitru Popa.

Adunarea generală, a despărţământului VI a »Asociaţiunei« convocată pe 4/17 Novembrie a. c. în Rehău, să amână pe Joi în 8/21 Novembre a. c. la 2 oare p. m.

Criza financiară din America. Ziarul »Daily Mail«, anunţă că situaţia financiară în America, s'a îmbunătăţit mult. Persoane competente susţin, că e fără îndoială cum că în scurt timp piaţa financiară se va restabili. Tot atât de sigur este însă că până atunci vor urma numeroase falimente.

Fotografia dela distanţă. Din Londra se anunţă, că profesorul Korn, din München, a ţinut Sâmbătă o interesantă prelegere despre descoperirea transmiterei fotografiilor. Experienţele făcute cu cablul Paris—Londra, au reuşi perfect. Korn speră, că prin cablul telefonic Londra—Berlin, se vor putea transmite vederi telegrafice între cele două capitale.

Vészi Jozsef, cunoscutul publicist maghiar, care din tabăra kossuthistă trecu la »trabanţi« ca şeful de pressă a lor, apoi redactase liberculegătorul »Budapesti Napló«, cu multe simpatii pentru socialişti şi naţionalişti — acum a părăsit ţeara, adăpostindu-se în redacţia ziarului socialist din Berlin »Vorwärts«. De aci vrea să informeze străinătatea asupra adevăratei situaţii din Ungaria — zice el. »Bud. N.« este acum redactat de Palyi Ede, care mai direge pamfletul protestant »Magyar Szó«, care este în realitate proprietatea lui D. Bánffy.

Pentru emigranţii ungari cari se reîntorc din America, în timpul din urmă în număr tot mai mare, ministrul de interne Andrassy a decis să înfiinţeze în Fiume, un biurou pentru plasare, care îşi va începe activitatea cu 1 Ianuarie.

In stabilimentul de Kinematograf se va da începând cu ziua de astăzi numai câte o singură reprezentaţiune şi anume la orele 8 seara cu un program mai lung şi mai bogat ca de obiceiu.

Teatru Z. Bârsan în Braşov.

(Invitare.)

Subsemnatul comitet aranjator învită cu dragoste frăţească pe toţi Românii din Braşov şi comunele învecinate la *două reprezentaţiuni teatrale*, cari se vor da Joi în 1 (14) Noemvrie şi Joi în 8 (21) Noemvrie (Sf. Arh. Mihail şi Gavril), în sala Redutei orăşeneşti de artiştii noştri dramatici, d-l şi d-na Z. Bârsan, cu concursul »Acordului«.

Braşov, în 27 Octomvrie v. (9 Noemvrie n.)

George Buboie; *St. Bărbuceanu*; *V. Branisce*; *N. Furnică*; *Dr. V. Glăjar*; *Tr. Gămulea*; *N. Gămulea*; *A. Guşu*; *G. Govna*; *Dr. Hodrea*; *D. Marcea*; *G. Merchesan*; *V. Neguţi*; *N. Oancea, jun.*; *M. Popovici*; *G. Preşmerean*; *Ilie Savu*; *Med. vet. Suru*; *Dr. C. Sotir*; *N. Stinghe.*

Program:

Joi 1(14) Noemvrie 1907: 1. *Sacrificiul*, dramă într'un act de R. Bracco. 2. *Sărutarea*, un act de Banville. 3. *Un pretin*, comedie modernă loc. din italieneşte.

Preţul de intrare: Balcon 2·40 cor. Fotel 2 cor. Parchet I. 1·40 cor. Parchet II, 1 cor. Parter (loc de stat) 50 bani. Galerie (loc de şezut) 60 bani. Studenţi 40 bani.

Joi (Sf. Arh. Mihail şi Gavril) 8 (21) Nov. 1907: 1. *Dela Nord la Sud*, comedie într'un act, localizată din italiană. 2. *a)* D. Dimitriu: »Stâng, Drept,« *b)* I. Vidu: »Răsunetul«, coruri de bărbaţi. 3. *Căinele şi pisica*, comedie într'un act, localizată din italiană. 4. *a)* G. Dima: »Sunt soldat«, *b)* G. Dima: »Vivandiera«, coruri de bărbaţi. 5. *Scînteea*, comedie într'un act. 6) *Petrecere cu joc.*

Preţul de intrare: Balcon 2·60 cor. Fotel 2·20 cor. Parchet I. 1·60 cor. Parchet II. 1·20 cor. Partere (loc de stat) 60 bani. Galerie (loc de şezut) 70 bani. Studenţi 50 bani.

Inceputul reprezentaţiunilor *precis la 8 oare*. Bilete se pot prenumăra şi cumpăra în prăvălia *Eremias Nepoţii.*

ULTIME STIRI.

Şedinţa de azi a camerei.

(Raport special prin telefon).

Budapesta, 11 Nov. Inainte de ordinea zilei, comisia de imunitate a referat în chestia deputatului Potocniac. Propunerea referentului, ca numitul deputat să fie oprit de la şedinţe, pe 30 de zile — s'a primit. Apoi s'a făcut votarea nominală pentru propunerea lui Ugron, de a se schimba titula proiectului de indemnitate astfel: pentru *şase* luni. In contra au votat Croaţii şi *Mihali*, *Lucaciu*, *Vlad*, cari sunt de faţă din partea naţionalităţilor. In a treia cetire se primeşte proiectul fără esceptii. La ordinea zilei *proiectul pentru teritoriul vamal autonom*. Aproape toată şedinţa se petrece cu vorbirea lui *Lengyel* Z. Acesta persifleză pe Kossuth şi Wekerle pentru proiect. Spune că ideia nu-i a lor. Fostul prim ministru Szell a avut un proiect tocmai la fel — cât acesta pare numai o copie a lui. Dealtmintrea tot proiectul nu cuprinde nici o schimbare faţă de situaţia veche, decât în titulă. Cere, vorbitorul, adevărată şi completă independenţă economică, cum este depus în programul *original* a partidului 48-ist.

Bucureşti, 11 Noemvrie. Eri a încetat din viaţă d-na Eufrosina Catargiu, soţia marelui bărbat de stat Lascar Catargiu,

Bucureşti, 11 Noemvrie. Eri s'a făcut cu o deosebită solemnitate şi în prezenţa unui public distins şi numeros, desvălirea monumentului ridicat lui Lascar Catargiu, pe noul bulevard Colţea. Au fost depuse numeroase cununi, între cari una din partea Regelui cu inscripţia: „Regele lui Lascar Catargiu, în recunăscătoare amintire“. Monumentul este opera sculptorului francez Mercier. După desvălirea statuei au rostit discursuri d-nii G. Gr. Cantacuzino, primarul V. Brătianu, Tache Ionescu, N. Filipescu şi P. Carp.

Bibliografie.

„Compassul Românesc“ de *N. P. Petrescu* partea I. şi II. care conţine şi legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureşianu, Braşov. Preţul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Diverse.

Hoteluri americane. — In New-York erau până aci 5 hoteluri mari. Acum au zidit un al 6-lea hotel cu numele »New-Plaza«. Cheltuelile impreunate cu zidirea lui au fost de 12 milioane 500 mii dolari, adecă 62 şi jumătate milioane de coroane. Hotelul ăsta are 600 odăi cu o astfel de mobiliatură în ele, că milionarii americani au purtat o adevărată luptă între ei, care de care să ajungă a locui în acest hotel, pentru-că, în vremea din urmă, în America e tare la modă a locui în hotel. Milionarii nu vreau să locuiască în palatele lor ca să se certe cu servitorii, ci mai bucuros tronează în hotelurile comoade. Acum ca să facem cetitorilor noştri o idee despre suma de bani ce să dă pentru o locuinţă de milionar în un hotel, amintim că milionarul A. Wanderbilt, plăteşte în hotelul nou 30 mii dolari (150 mii cor.) pe an pentru locuinţă. Tot atâta plăteşte Jannes Henry, care a moştenit 70 milioane coroane după bărbatu-său. Până acum birul, ce-l trage hotelierul, după locuinţele date în chirie cu anul, face 500 mii dolari sau 2 milioane 500 mii cor. pe an. Sunt însă şi odăi mai ieftine, cari costă 20 coroane pe zi, însă fără scaldă. Dar decât astea mai ieftine, nu. — »F. I.«

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

strigăte sălbatice, în cari se poate deosebi vorbele acestea:

»După ploile mari — în fiecare an cinci sute de viteji plecau din Shiawatta — la războiu ori la vânătoarea cea mare din primăvară.

»Când se înapoiau dela războiu — ei erau împodobiţi cu piei trase de pe cap; — când se întorceau de la vânătoare — ei aduceau carne şi piei de bivoli, — nevestele îi salutau cu bucurie — şi jucau în cinstea Marelui-Spirit.

»Shiawatta era fericită! — femeile lucrau în colibă, — copiii creşteau — şi se făceau fete frumoase şi luptători îndrăzneţi.

»Războinicii muriau pe câmpul de luptă — şi mergeau la vânat, cu spiritile părinţilor lor, în munţi; — săcurea lor n'a roşit nici-odată de sângele femeilor ori al copiilor, — căci luptătorii din Schiawatta erau oameni de inimă.

»Shiawatta era puternică — până când nu veniră feţe palide din ţări depărtate — şi ne-au ars Shiawatta. — Luptătorii cu faţa palidă nu au învins pe Şerpii-Negri în luptă — dar, ca nişte şacali, alunecară noaptea, — şi cuţitele lor se înroşiră de sângele bărbaţilor, femeilor şi copiilor adormiţi.

»Acuma, Shiawatta nu mai este. — In locul ei, feţele palide îşi zidiră casele lor în piatră. Tribul măcelărit şi Shiawatta dărâmată cer răsbunare!«

Glasul şefului deveni horcăitor. Acuma, clătinându-se pe sârmă şi stăpânind totul cu capul său grozav, era la fel cu îngerul roşu al răsbunării. Directorul însuşi era vădit turburat. Şi regele urmă în aceiaşi tăcere adâncă:

»Din tot tribul — n'a rămas decât un singur copil. El era mic şi plăpând. Dar el jura cătră spiritul pământului — să-l răzbune cu cruzime, — să vadă leşuri de albi — bărbaţi femei şi copii, — şi să vadă sânge şi foc!«

Aceste vorbe din urmă fură strigate într'un ţipăt furios. Un murmur iute, ca un vânt năprasnic, alergă printre privitori. Mii de întrebări, fără răspuns se ridicau cu turburare în fiecare cap: Ce o face fiara asta aţâţată? Ce vrea să zică? Cum o să-şi împlinească s'ngur ameninţările? E bine să fugi? Trebue să rămâi? E mai bine să te aperi? Cum să te aperi?

— *Was ist das? was ist das?* (Ce-i asta? Ce-i asta?) — strigară de odată femeile.

Pielea-Roşie se clătina puţin pe sârmă, apoi, cu un urlet sălbatec şi plângător, urcă pe capră şi ridică în aer prăjina. Un gând înspăimântător străbătu ca un fulger capetele privitorilor: o să spargă policandrul, o să 'nece circul cu valuri de petrol în flacări.

Şi toţi privitorii n'avură decât un singur ţipet de groază.

Dar cei?

Regele sare după capră şi părăseşte repede arena. Cum? N'a dat foc circului? — Unde a plecat dară? — Pentru ce?

Ah! iată-l iarăşi. El reapare frânt de obosealǎ şi jalnic. Ţine în mână o tavă de aramă pe care o înfăţişează privitorilor şi zice cu o voce rugătoare:

— *Was gefällig für den letzten der Schwarzen Schlangen!* (Ce vă lasă inima pentru cel din urmă dintre Şerpii negrii!)

O greutate cade de pe sufletul privitorilor! Ei cum! aşa dar asta era în program! O posnă a directorului? Foarte reuşită! Efectul e deplin.

Aplause isbucnesc şi dolarii cad cu grămada pe tavă... Cum aţi voi ca să refuze celui de pe urmă din tribul Şerpilor Negri, la Antilopa, pe cenuşa Shiowattei? Credeţi dumneavoastră două ca Germanii au o piatră în locul inimei?...

După priveliste, regele mâncă cârnaţi şi băù bere în cârciumă la »Soarele de Aur«. El produse o adâncă impresie asupra publicului şi ajunse foarte popular în Antilopa şi îndeosebi printre femei, ceia ce făcu drum la tot felul de clevetiri...

Trad. de *C. Cioflec*. *H. Sienkiewicz.*

„Crișana“,

Societate de economii și credit în Brad.

Concurs.

Să publică concurs pentru **ocuparea unui post de practicant**, dotat cu un salar anual de **840 coroane**.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială și că posed pe deplin limbile româna și maghiara și eventual și cea germână.

Cei cu pracsă de bancă vor fi preferiți.

Petițiunile sunt a să înainta **până în 20 l. c.** subsemnatei direcțiuni, iar postul e a să ocupa cu 1 Decemvrie a. c.

După serviciul provizor și neesceptional de un an, va fi denumit funcționar definitiv cu salar anual de **1100 coroane** 200 cor. bani de quartir și tantiema statutară.

Brad, 7 Noemvrie 1907.

3075,1—3. Direcțiunea.

AMERICA

Plecare din HAVRE în fiecare Sâmbătă, din VIENA în fiecare Marți.

Bilete de drum pe

Linia franțeză

Bilete de drum pe

Căile ferate americane

în ori și care stațiune — cu prețuri originale.

Informații mai de aproape **gratis și franco** numai pe

Linia franțeză

Wien IV. Wiener-Gürtel 16
(gegenüber der Süd u. Staatsbahn).

A se observa acurat adresa.

[3029,6—6.]

Contra tusei, răgușelei și catarului are efect **mai bun**

Bomboane Pemete

ale lui **RETHY**

a se observă, ca la cumpărare să se ceară expres **Bomboane Réthy**, deoarece sunt multe imitații rele.

1 Carton 60 bani.

Să cumpărăm numai

RÉTHY Pemete bombóne!

NOROCUL LUI BOGDANY

este

neîntrecut!

In colectura noastră a loteriei de clase reg. ung. s'a câștigat:

602.000 Coroane cu Nr. 240.

602.000 Coroane cu Nr. 12698.

602.000 Coroane cu Nr. 85306.

602.000 Coroane cu Nr. 92044.

602.000 Coroane cu Nr. 98924.

400.000 Coroane cu Nr. 11119.

400.000 Coroane cu Nr. 76062.

200.000 Coroane cu Nr. 25534.

200.000 Coroane cu Nr. 27557.

200.000 Coroane cu Nr. 46006.

200.000 Coroane cu Nr. 92049.

100.000 Coroane cu Nr. 15630.

100.000 Coroane cu Nr. 20838.

100.000 Coroane cu Nr. 70169.

100.000 Coroane cu Nr. 79559.

100.000 Coroane cu Nr. 86860.

100.000 Coroane cu Nr. 94780.

90.000	Cor. cu Nr.	2407
80 000	„ „ „	27665
80.000	„ „ „	60277
50.000	„ „ „	36234
50.000	„ „ „	93004
40.000	„ „ „	266
40.000	„ „ „	395
40.000	„ „ „	27539
40 000	„ „ „	117255

și alte multe câștiguri à 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, și 10.000 Koróne.

S. BOGDÁNY,

Hauptst. Lotterie-Bureau Akt.-Ges.

Budapest, IV., Karlsring Nr. 20.

Tragerea la 21 și 23 Nov.

1/8 Los	1/4 Los	1/2 Los	1/1 Los
K 1.50	K 3.—	K 6.—	K 12.—

Se trimite în provincie cu rambursă sau trimițându-să banii.

De vânzare:

Un quant mai mare de altoi de viță clasa I-mă, altoiți în viță americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată) în următoarele specii:

Soiuri pentru vin:			Specialități de masă:		
Rizling italian (Olasz Riz.)	1000 buc.	= 200 cor	Chasselas blank	100 buc.	= 22 cor.
Șmighiră (Som, Furmint)	„ „	= 200 „	„ Fontainebleau	„ „	= 24 „
Moi (Mustos fehér)	„ „	= 200 „	Madelaine Angevine	„ „	= 22 „
Mestecați (Vegyes borfaj)	„ „	= 180 „	Passatutti	„ „	= 24 „
Galbini (Mezes fehér)	„ „	= 200 „	Muscat Hamburg	„ „	= 30 „
Aramon (Aramon)	„ „	= 180 „	Suvenir de mileniu	10 „	= 4 „
Goarnești (Járdovány)	„ „	= 200 „	Kosuth Lajos	10 „	= 3 „
Fetești (Léányka)	„ „	= 200 „	Csaba gyongye	1 „	= 1 „

Altoi clasa II . . . . 1000 buc. = 100 cor.

Perseci de 3 ani înalțime până la 2½ metri 1000 buc. = 30 cor.
Soia (circa 100 kilogr.) 1 kilogr. = 50 fil.
La comande mai mari vând și pe cambiu pe lângă cavenți buni, terminul solvirii 1 Octomvrie 1908.

La comande rog a se trimite 1/3 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându se poșta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se spesele proprii. Reclamațiunile se iau în conziderare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

Szancsal, u. p. *Balazsfalva*. **Ioan Bărbat,**
învățător, absolv. al curs. de vierit din Aiud.

(3969,2—10

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea, pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, și alte scopuri industriale.

Cel mai spornic acid carbonic natural!

Estras din Analiza institutului **Capitalei Budapest** pentru probarea **chemicaliilor și alimentelor** Nr. 465 din anul 1907. „Mirosul și gustul: Normal: **conținutul de acid carbonic**“: **99·57%** Acidul catbonic analizat corăspunde **perfect** cerințelor higienice, și pe temeiul abondenței de acid carbonic a se clasifica ca **„foarte bun“**.

Informații se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versand in Buziásfürdő.

Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ.** — Inter. Telef. 18.

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor nóstre din

ȘCOALELE DE POMI

FRIEDRICH GASPARI Co. în Mediaș (Ardeal)

oferim cu prețuri scăzute toate articolele din școalele noastre de pomi ca: **văratici, ernatici, tufe, de smeură, fragi**, diferiți mărăcini pentru garduri, **Coriferi, trandafiri etc.**

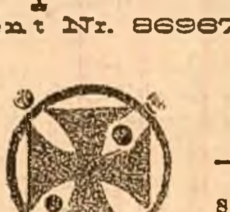
Catalog cu prețuri la cerere să trimite gratis.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. — Nu e mijloc secret.

Vindecă și învioréză — **pe lângă garanție.**

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, audul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, recealǎ la mâni și la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insómnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste atestate* Acel pacient, care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de óre-ce „Ciasul-Volta“* atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit*, fiind nefolositor, pe când **aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi**

Prețul aparatului mare e 8 cor. folosibil la morburi, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Pretul aparatului mic e 6 cor. folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Expediție din centru și locul de vêndare pentru țeră și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, **Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.**

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la **Eremias Nepoții**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.